

Ringkøbing-Skjern Kommune
Dagplejen
Dagplejen Tim

Læreplan dagplejen Tim -Stadil/Vedersø

Rapporten er hentet: 29-06-2021

INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børn

1.1 Beskrivelse til læreplanen - Hvem er vi?

Dagplejen i Tim Stadil/Vedersø består af 6 dagplejere der bor i Tim, Stadil og Vedersø som ligger i omegnen af Tim. Dagplejen er organiseret med Fresiahaven (børnehaven i Tim) og Tim skole. Vi er en gruppe der består af dagplejere med 25 års erfaring og under et års erfaring. Dagplejerne bor i naturskønne områder og flere er Grønne Spirer og tager løbende kurser for at holde sig opdateret. De bruger aktivt naturen og også det lokale spejderhus hvor der holdes legestuer. Tim Hallen er også en aktiv medspiller ved arrangementer og til gymnastik. En enkelt dagplejer er certificeret hos DGI og holder ugentlige samlinger i vinterhalvåret for dagplejen, hvor der leges og trænes motorik med alle børn.

Dagplejerne passer som udgangspunkt 4 faste børn og har også gæstebørn når kolleger har fri eller er syge.

Gruppen har en dagplejepædagog tilknyttet som er sparringspartner ifht. børns udvikling og pædagogisk praksis. Ud over det sker der løbende tilsyn, både hos den enkelte dagplejer og på de udendørs legeredskaber der er i dagplejerens have.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

Evaluering sinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen er et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

At arbejde med at følge børnenes spor er for det meste en naturlig del af dagplejerens hverdag. Vi skaber tryghed så børnene får lyst til at være med de planlagte aktiviteter og i fællesskabet. Interessen og vedholdenheden kan være meget forskellige fra barn til barn afhængig af forståelsesramme og alder. Men børnene kan være med på det niveau de er. Børnenes perspektiv indgår naturligt i måden vi arbejder på fordi det er på den måde vi udvikler barnet bedst og sikrer dets trivsel. Ved helt små børn, som ikke altid har et fuld udviklet sprog, er det vigtigt at være opmærksom på barnets respons og reaktion og dermed følge barnets spor. Det kan være at se hvad barnet finder i naturen f.eks insekter, eller om det er bøger barnet søger hen i mod. Barnets interesser er altid gode at tage udgangspunkt i, men det er også nødvendigt at udfordre barnet på ting det ikke naturligt søger.

I dagplejen arbejder vi tværfagligt med et barn hvis trivsel og udvikling er udfordret. Hvis dagplejeren og dagplejerpædagogen oplever at barnet ikke udvikler sig eller trives, inddrages PPR med nye perspektiver på situationen, her i blandt barnets perspektiv, forældrenes og dagplejerens.

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Dannelse handler om erfaring og læreprocesser. Dannelse handler om værdier og viden der lagres i barnets personlighed. Det gør vi ved at invitere barnet til at være aktivt deltagende i fællesskabet og anerkende og følge op på børnenes perspektiv, respons og tegn. Dagplejeren giver barnet erfaringer så det kan indgå i fællesskabet ved at beskrive og italesætte barnets og andre børns reaktioner når børnene leger, er kedede af det, er glade, trøser osv.

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Vores pædagogiske læringsmiljø ifht. legen står på flere ben – den fysiske indretning, legetøjets kvalitet, de voksnes tilgang til legen og deres kendskab til legens betydning og hvor villig man er til at sætte sig selv i spil i legen. Derfor er det vigtigt at have øje for hvad der rører sig blandt børnene – hvad og hvordan leger børnene og har vi et fysisk miljø hvor indretningen inspirerer og understøtter legen.

I dagplejen har vi meget forskelligt legetøj, bøger, klæd ud tøj, klodser og materialer der inviterer til leg af mere sansemæssig karakter. I legestuen leger børnene med andre børn end dem de plejer at lege med. Det styrker venskaber og trygheden når barnet skal i gæstepleje. I legestuen kan man via fælles aktiviteter, leg og samvær, skabe en fællesskabsfølelse, som er vigtig for udvikling, læring og trivsel.

Legen er værdifuld i sig selv. Nogle gange har den et formål, andre gange er legen blot til for legens skyld fordi den er sjov og livsnødvendig for børn. Legen er dog aldrig uskyldig, for i legen udvikles barnets sociale kompetencer, dannelse, sproget og barnet kan også, når legen bliver for vild, mærke og træne egne grænser og øve sig i hvor andres grænser går.

Den frie leg, er kendetegnet af uskrevne regler og rammer, som børnene hurtigt lærer at kende, eller måske kender i forvejen hjemmefra. Selv om legen er fri, er der noget der er duer og ikke duer. Respekt for hinanden, glæden ved at indgå i en social relation og nedbringelse af en eksklusions kultur, skal være til stede og er en forudsætning for et godt læringsmiljø. Den frie leg styrkes ved at de fleste legeredskaber og hele rummet er til rådighed for børnene og deres fantasi. F.eks. kan biler hurtigt blive en ingrediens i en suppe i dukkekrogen, eller biltæppet kan være det sted hvor de "syge" skal vente indtil lægen er klar til den næste. Det pædagogiske læringsmiljø i dagplejen er også kendetegnet ved, at der er støttende og guidende voksne, der hjælper med videreudvikling af legen. Kunsten er ikke at overtage legen, men følge flowet. Det er børnenes leg, men de voksne kan lege med ved at byde ind med nye roller, især til de børn der står udenfor og har svært ved at blive en del af legen. Her bruges den narrative tilgang, ved at anerkende barnet ekstra i en periode. "Ej hvor du koncentrerer dig Kristoffer." Altid med navn og med fokus på hvad der lykkes som en kommentar og ikke som en vurdering. Det kan være en god måde at positionere barnet på og give det status blandt de andre børn.

Vi bruger os selv som aktive deltagere og guider de andre deltagere i legen når legen udvikler sig uhensigtsmæssigt. De ældste børn i dagplejen som begynder at lege rollelege skal guides og inspireres, både i den stille leg og i den vilde leg. Man kan tildele sig selv og børnene roller og på den måde udfordre og inspirere. "Nu gik moren over og lavede aftensmad, se her er noget mad, hvad skal vi gøre ved det? Jeg er storebroderen, som hjælper moren."

Det kan være svært at vurdere hvad det enkelte barn konkret har lært af legen. Det skyldes bl.a at legen – især den frie leg - ofte ikke har et konkret målbart mål, men handler om udvikling og dannelse som er noget der udvikles over tid. Observationer og refleksioner er derfor vigtige redskaber blandt de voksne, samt et godt kendskab til det enkelte barns styrker og udfordringer.

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

Hverdagen i dagplejen er præget af leg, planlagte aktiviteter og faste rutiner, hvor børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring hele tiden er i spil. Børn lærer hele

tiden. I dagplejen skifter vi mellem børns leg og vokseninitierende aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige faste rutiner, og læringen i alle disse ting, har meget stor betydning. Der er ikke kun læring i den pædagogisk aktivitet der er om formiddagen. Læring finder sted hele dagen og i alle små og store ting, f.eks. når barnet skal have tøj på, når de spiser sammen med de andre, ved toiletbesøg, og når vi siger goddag og farvel. Dette er vi meget opmærksomme på og taler om i hverdagens småøjeblikke, hvor stjernestunder finder sted.

Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden når f.eks. skoen driller eller der skal gives et kram. Nogle børn stiller flere spørgsmål end andre. Børn er forskellige og for nogle er det meget naturligt at spørge og for andre er det ikke. Her er det godt at disse børn er i en dagpleje hvor forskelligheder mødes, og man altid kan komme med på en rejse med andre, når et barn har stillet et spørgsmål, og svaret høres af alle.

Der er fokus på de børn, hvor nysgerrighed og underen ikke kommer naturligt. Det er f.eks. de børn, der ofte går med en voksen i hånden når vi går ture, fordi de kan være usikre når vi er på "fremmed grund". Her hjælper dagplejeren med at skærpe nysgerrigheden og stiller spørgsmål. Ligeledes ved nye aktiviteter, sørger de voksne for at være tæt på de børn der skal have en ekstra hånd - de har fokus på at skærpe nysgerrigheden ved at vise begejstring og stille spørgsmål ud fra børnenes perspektiv.

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Der er daglig fokus på at skabe relationer børnene imellem og imellem voksne og børn for at sikre, at alle børn er en del af fællesskabet. Vi tilstræber, at få alle børn beskrevet positivt over for de andre børn. Det er vigtigt, at de voksne udstråler at barnet har værdi som det er, har færdigheder som bidrager til fællesskabet og bemærker og siger højt, når barnet agerer socialt ind i en sammenhæng. "Jeg kan se du har en god fantasi" "Det var godt at se at du hjalp din kammerat" "Jeg kan se du nu har lært at tage tøj på selv" osv. Det er vigtigt at barnet bliver set så det føler sig værdifuldt og det er vigtigt at barnet føler det bidrager ind i fællesskabet med leg, praktiske færdigheder m.m.

Barnet er altid er en del af mange sammenhænge - hjemmet, bedsteforældre, dagplejen osv. Der kan være mange ydre vilkår der kan være i spil hvis barnet generelt eller i en periode er i en udsat position. Derfor skal de voksne være bevidste om hvilke deltagelsesmuligheder der aktuelt er for det enkelte barn. Barnet kan være optaget af hvordan det går med far og mor derhjemme, eller det kan konkret have sprogbarrierer der hindrer barnet at skabe en dialog,

så det derved kan indgå i en legerelation. Det fysiske læringsmiljø skal sikre at der er deltagelsesmuligheder f.eks ved at have legetøj nok og skabe rum for at der plads til forskellige deltagere i legen.

Når barnet starter i børnehaven sammensætter vi som udgangspunkt børnene sammen så de bevarer venskaber fra dagplejen eller vuggestuen. Vi ser disse venskaber, for det meste, forbliver stabile igennem hele børnehavetiden.

Fællesskaber styrkes når de voksne struktureret og systematisk arrangerer en aktivitet som passer til børnegruppens alder. Det er vigtigt at det enkelte barn føler det kan bidrage til opgaveløsningen, mødes med positive forventninger og opmuntres til deltagelse og nogen gange stiller krav om deltagelse på en kærlig og anerkendende måde. Der skal sikres deltagelsesmuligheder ved at være tilstede som voksen så der kan hjælpes og guides hvis det enkelte barn har et behov. For at lykkes, skal de voksne have et godt kendskab til det enkelte barn og have øje på hvad der rører sig i børnegruppen. Det kræver rutiner, erfaring og et godt overblik.

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

Vi tilstræber at skabe trygge rammer og faste rutiner, med forudsigelighed og genkendelighed, som styrker børnenes sociale kompetencer – vi skal alle hjælpe hinanden, udvise og træne empati, og have respekt for hinanden.

Selve organiseringen af de forskellige læringsmiljøer, sker i en vekselvirkning mellem planlægning og ved at følge barnet i legen og dets initiativ.

De forskellige funktioner er også lig med forskellige læringsmiljøer. Dukkekrog= rolleleg, personlige og sociale kompetencer, bevidsthed om hverdagsliv, finmotorik. Duplo= koordination, finmotorik, koncentration, tålmodighed. Gulvplads til tumleleg og musik/rytmik= grovmotorik, balance, koordination, rumlig sans, vente på tur, rytmisk sans, sprog.

Læseplads= fordybelse, nærhed/nærvær, styrkelse af sprog.

I alle funktioner indgår desuden muligheden for at lære bla. personlige, sociale kompetencer og empati. Børnene tilpasser sig løbende i leg og samværet med de andre børn. De iagttager og interagerer.

Vi er meget beviste om hvordan vi taler til og med børnene og hinanden. Vi har en kultur, som er præget af omsorg, respekt og hjælpsomhed. Det smitter af på børnene.

Vi prioriterer og sætter tid af til overgange, så børnene selv kan være aktive deltagere, og den voksne kan støtte, guide og vejlede på sidelinjen. Overgange er her de skrift der er i løbet af dagen for barnet - f.eks. overgangen fra legen til en aktivitet, til spisning, ect.

Når børnene øver sig på selv at vaske fingre, selv tage overtøj på m.m. lærer det færdigheder som giver selvtillid. "Hvad kan jeg mestre?" Det giver gå mod på at prøve ukendte ting - hvis de lykkes og hvis ikke - opfordres barnet til at prøve igen med lidt hjælp og guidning. Derfor er det vigtigt at de voksne er bevidste om hvornår man skal gå foran, bagved eller ved siden af det enkelte barn.

Dette gælder også i legen, i planlagte aktiviteter og rutiner. De voksne ligger skinner ud, altså står for de overordnede rammer, men følger barnets initiativ, lader børnene være aktive deltagende og de voksne støtter, guider og skaber tryghed på sidelinjen. F.eks. ved spisesituationen, hvor de voksne har bestemt tidspunktet og hvor børnene skal sidde. De voksne følger herefter børnenes spor og er opmærksomme på hvordan snakken går ved bordet og hvad børnene spiser. De voksne hjælper samtalen på vej ved at stille spørgsmål til det børnene taler om, hjælper hvis de er ved at gå i stå, eller misforstår hinanden. De mindste børn i dagplejen som endnu ikke har et færdig udviklet sprog, er med på det niveau det befinder sig på og lærer af de større børn.

Vi arbejder ud fra Ringkøbing-Skjern kommunes fælles Børne - og ungesyn, hvor barnesynet er systemiske, anerkendende og narrativt. At alle børn skal føle sig set, hørt og forstået, at børn bl.a. udvikles i samspillet med deres omverden. I det systemiske perspektiv vægtes det dobbelte lærings syn hvilket er med til at de voksne tager ansvaret for egen del af relationen og dens betydning for læringsmiljøet.

Fælles Børne - og ungesyn er udgangspunktet når vi guider børn i konflikthåndtering, lærer dem om demokratisk dannelse, om turtagning, hver gang vi trøster, puster på sår, hver gang vi fysisk sætter os ned i børnehøjde, når vi er nærværende, når vi fortæller den gode historie om et barn, når vi guider og bruger os selv i legen, når vi inddrager børn i daglige gøremål, fylder på selvværdet hos det enkelte barn, når vi laver fokuseret indsats for det enkelte barn, når vi bruger hen-imod-sprog = "du må gerne...", når vi følger børnenes initiativ og ser tingene fra børnenes perspektiv, når vi sætter rammer og laver struktur og meget meget mere!

Vi ser efter tegn på om børnene udvikler sig og trives. Når vi ser at børnene har et fællesskab med hinanden, når de er omsorgsfulde over for hinanden, når de tager initiativ til aktiviteter og leg, når de selv inviterer til snak og samvær og når de leger videre med inspiration fra de aktiviteter de er blevet præsenteret for.

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?

- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

Vi kommunikerer med forældrene dagligt når børnene afleveres og hentes. Vi har en opstartssamtale inden barnet starter i dagplejen med dagplejeren, forældrene og dagplejepædagogen. Det giver en anledning til at få talt om det enkelte barns behov og også få talt om forventninger og skabe tillid som skal være et bærende element i det kommende forældresamarbejde.

Den daglige kontakt kan være en kort besked om trivsel og en enkelt konflikter barnet har været i i løbet af dagen. Det er også her en beskrivelse af en aktivitets betydning kan fortælles. Eks. A. har lavet malet i dag - han har øvet finmotorik, snakket om farver og øvet sig i at se mønstre. Eller det har været en god dag med højt humør og med fokus på samværet.

Vi oplever at vi har god kontakt når vi henvender os til forældrene med ønsket om at skabe et fælles fokus omkring et barn der i en periode er i en udsat position. Det skaber en positiv forandring for barnet når dialogen er konkret og målrettet og der følges op på aftaler og arbejdes i samme retning.

Vi har ca 20 % tosprogede børn og kommunikationen her kan være anderledes. Den daglige kontakt kan være svær fordi der ikke tales samme sprog og ikke engelsk. Her skal der bruges billeder, tegnsprog, Apps og andre hjælpemidler - som tolk ved planlagte møder.

Forældre er generelt åbne over for råd og vejledning - det efterspørger især viden om sovetider, mad og trivsel. Der er en fin grænse mellem at være rådgivende når råd ikke er efterspurgt og rådgivende når vi ser barnet ikke udvikler sig og trives. Det kræver tillid mellem dagplejer og forældre som skal opbygges over tid. Tilliden skabes ved daglig dialog om stort og småt, og når forældrene oplever, at vi ser barnet positivt og anerkender at udfordringerne også kan skyldes det læringsmiljø barnet indgår i i dagplejen. Tilliden skabes også ved vores sociale arrangementer, hvor der er anledning til at se hinanden i en anden sammenhæng.

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, talehørepedagog mv.?

For at sikre at alle børn er en del af fællesskabet arbejder vi hver dag på at skabe relationer. Det er både imellem børnene og der er mellem dagplejeren og barnet. Vi tilstræber igennem den gode fortælling, at få alle børn beskrevet positivt over for de andre børn. Det er vigtigt, at de voksne udstråler at barnet har værdi som det er, har færdigheder som bidrager til fællesskabet og bemærker og siger højt, når barnet agerer socialt ind i en sammenhæng. "Jeg kan se du har en god fantasi" "Det var godt at se at du hjalp din kammerat" "Jeg kan se du hjalp Sofie med at tage tøj på" osv. Det er vigtigt, at barnet bliver set for at det føler sig værdifuldt og det er vigtigt at barnet føler det bidrager ind i fællesskabet med leg, praktiske færdigheder m.m.

Barnet er altid en del af noget større og der kan være mange ydre vilkår i spil hvis barnet generelt eller blot i en periode, er i en udsat position. Derfor skal de voksne være bevidste om hvilke deltagelsesmuligheder der aktuelt er for det enkelte barn. Barnet kan være optaget af hvordan det går med far og mor derhjemme eller det kan konkret have sprogbarrierer der hindrer barnet i at skabe en dialog så det derved kan indgå i en legerelation. Det fysiske læringsmiljø skal sikre, at der er lige deltagelsesmuligheder for alle ved f.eks at have legetøj nok og skabe rum og plads til forskellige deltagere i legen.

Når barnet starter i børnehaven tilstræber vi at sætte børnene sammen så de bevarer venskaber fra dagplejen. Vi ser disse venskaber, for det meste, forbliver stabile igennem hele børnehavetiden.

Fællesskaber styrkes når de voksne struktureret og systematisk arrangerer en aktivitet som passer til børnegruppens alder. Det er vigtigt, at det enkelte barn føler det kan bidrage til opgaveløsningen, mødes med positive forventninger og opmuntres til deltagelse og nogen gange stille et krav om deltagelse på en kærlig og anerkendende måde. For at lykkes, skal de voksne have et godt kendskab til det enkelte barn og have øje på hvad der rører sig i børnegruppen. Det kræver rutiner, erfaring og et godt samarbejde på de enkelte stuer.

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

Ikke aktuelt i dagplejen ifht. skolen.

Vi har et samarbejde når børnene overgår til børnehave fra dagplejen. Der arrangeres besøg så barnet langsomt vænnes til nye omgivelser og begynder at skabe en kontakt til deres nye voksne i børnehaven. Når der er børn i udsatte positioner og der arbejdes tværfagligt med barnet eller familien, arrangeres der overleveringsmøder med deltagelse af dagplejer, forældre, PPR og leder.

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Planlægning og organisering er vigtigt for at nå målene og komme omkring alle børn. Når der bruges energi og tid på forberedelse, frigiver det tid til børnene. Det skaber overblik og ro til fordybelse. De voksne tilstræber at gå i børnehøjde og konkret sidde på gulvet og lege med. Relationen skal være tryk og tillidsvækkende. Det gør vi ved at være omsorgsfulde, anerkendende og nysgerrige på barnets perspektiv. Det er den voksne der har ansvaret for relationens kvalitet og den der kan skabe en forandring. Der kan være dage hvor dette er nemmere end andre. Hvis dagplejeren i en periode har mange gæstebørn og dermed 5 børn hun skal passe, kan det være svært at skabe nærvær og fordybelse. Det kan også være i en periode hvor der starter et nyt barn der kan være utryk og har brug for en ekstra hånd. Kommunikationen kan være med både tale og tegn. Men et imødekomende kropssprog er i høj grad også afgørende for god kommunikation, ligesom et varmt toneleje og smil er det.

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

Evaluering foregår mest som en vurdering af barnets trivsel og deltagelse i aktiviteten. Det foregår ud fra iagttagelse og via praksisfortællinger og der justeres efterfølgende på aktiviteten.

4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet vil være forskellig fra dagplejer til dagplejer alt efter hvor de er bosat. Dagplejerne der bor i Stadil og Vedersø, er tæt på fjorden og marker som de ofte besøger. Vi bor i Naturens Rige og det bærer området naturligvis præg af. Derudover er der bondegårdsbesøg og Kaj Munks Præstehave som også bliver brugt som udflugtssted. I Tim by har vi plejehjemmets have som har kaniner og legeredskaber til de helt små børn. Tim Hallen og multisalen bliver brugt til gymnastik ifbm. DGI. Byskoven og skoleskoven er også skønne naturområder man kan tilgå som dagplejer, både som udflugtsmål og når der skal undersøges om myrerne har bygget bo eller om der er andre spændende ting i naturen der skal undersøges.

4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske læringsmiljø indrettes efter børnenes behov for stillezoner og plads til lege som kræver gulvplads. Der er forskel fra dagplejer til dagplejer alt efter hvilken bolig de bor i. Nogen har et værelse kun til dagpleje børnene og andre indretter køkken alrummet med legezoner. Vi tager udgangspunkt i hvad der rører sig blandt børnene. Er der f.eks. en pige i gruppe som gerne vil lege i dukkekrogen, sikres der at der er legetøj der tilgodeser det behov.

For at tilstræbe et højt æstetisk læringsmiljø, er vi opmærksomme på at legetøjet er intakt og af god kvalitet. Legetøjet har sin egen kasse - sorteret i samme kategori så det er inspirerende at gå ombord i.

Det psykiske børnemiljø skaber vi ved at tale respektfuld med barnet, at være anderkendende og have et ressourceorienteret barnesyn. Vi skaber nærvær i relationen og tilstræber at alle børn føler sig set, hørt og forstået.

5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

5.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Personalet skaber læringsmiljøer der understøtter børnenes personlige udvikling. Det gør de ved at skabe gode positive relationer, ved at have en god kontakt, være anerkendende og se barnet i et systemisk perspektiv. Det er vigtigt at der er et engagement så børnene mærker at man vil dem - "jeg vil gerne bruge tid sammen med dig, lige fordi du er dig" - det skaber engagement fra børnene.

For at skabe gå på mod og livsduelighed hos det enkelte barn, er det vigtigt at have øje for hvor barnet nærmeste udviklingszone er. Det gøres ved at have et godt kendskab til barnet og

italesætte hvad der er svært og bevidner modet når barnet har gjort noget det ikke plejer at gøre. Det kan være at klatre i træer, men det kan også være at barnet nu har mod på at indgå i en konflikt og holde på sit. Det er også vigtigt at barnet ved hvad der forventes af dem - børn vil gerne leve op til de opgaver der stilles, men det er vigtigt at den enkelte voksne ved om opgaven er passende i sværhedsgrad. Hvis man puffer let til barnet og det mestrer udfordringen, stiger selvtilliden. At kunne noget konkret, f.eks have viden om dyr, kunne lyne sin lynlås eller snøre sine sko, giver selvtillid som ikke skal forveksles med selvværd. Selvværdet er kernen som fortæller at man er god nok uanset hvad man mestrer. Den skabes i den tætte relation og ved at blive set, hørt og forstået.

5.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

For at indgå succesfuld i et socialt fællesskab er det vigtigt at de voksne guider og vejleder de børn der er udfordret, både i samspillet med enkelt børn og i det store fællesskab. De gør vi ved at italesætte situationer og konkret guide og forberede barnet på hvad der skal ske. Det kan være nødvendigt at skærme og det kan være nødvendigt pufte blidt fremad. Vi øver i at vente på tur, dele legetøj, udvikle empati ved at vise empati og beskrive følelser og handlinger uanset om de er hensigtsmæssige eller ej. Vi søger for at skabe fællesarrangementer hvor børnene ser det gode i at være sammen og holde traditioner i hævd.

Fri for Mobberi er en metode der bruges i alle aldre og vi ser at det har en effekt og at begreberne og handlinger bruges efterfølgende børnene imellem. Forældrene er gjort opmærksom på ved introduktionen til Fri for Mobberi at det er vigtigt at vise interesse for de

Øvrige børn i gruppen - hilse på og kunne deres navn. Det giver en følelse af sammenhold og af at høre til.

I konflikter er det vigtigt at differentiere ift. til alder. De mindste børn skal konkret have andre handle muligheder - hvis man har en konflikt om f.eks. en stol, finder man en stol mere og konflikten er ude af verden. Hos de største børn kan der lægges op til forhandling og inddragelse af forskellige perspektiver. "Hvad tænker du om situationen? " "og hvad kunne løsningen være?"

5.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, er vi opmærksomme på at støtte børnene i deres samtaler og ytringer. Når børn har sproglige udfordringer, gentager vi hvad de siger på den sproglige rigtige måde. Dernæst spørger vi ind til emnet med nysgerrighed. Nogle børn har brug for at vi understøtter deres fortælling - putter flere ord på og søger at bevare lysten til at fortælle. Kunsten er ikke at spørge så barnet føler det bliver udspurgt. Vi bruger understøttende sprogstrategier - læser, taler og beskriver hvad barnet oplever. Vi samarbejder med sprogkonsulenter, fra PPR omkring konkrete indsatser når egen faglighed ikke slår til. Sprogtrappen er ny i skrivende stund, men den bliver et aktivt især ift. flersprogede børn hvor tilegnelsen af dansk ikke udvikler sig. Den fortæller konkret hvilket trin i den sproglige udvikling barnet er på og hvilke indsatser der skal iværksættes.

Dialogisk læsning, læse/pege bøger, spille spil, rim og remser, sange, sprog Apps, gentagelser af ord og benævnelse af genstande, er konkrete redskaber vi bruger der fordrer sprogtilegnelsen.

5.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Den finmotoriske stimulering sker bl.a. ved perleplader, klippe med sakse, tegne, bygge tårne, lege med Lego.

Barnet lærer selv at lyne jakken, tage sko og tøj på, kravle op på taburetten, åbne døren, tage tøj på dukken, bygge vejbaner, lægge puslespil, tegne, danse, osv. Alt sammen med til at stimulere kropsfornemmelse, som dermed stimulerer hjernen og udvikler barnet uanset alder. Grovmotorisk udvikling sker bl.a. ved at være i naturen. Det ujævn terræn og muligheden for at bruge kroppen, giver gode udviklingsmuligheder for barnet. At kravle op i træerne, at rutsje, grave, og balance med vand, er også med til at træne og styrke kroppen og dermed lære sig selv at kende.

5.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Naturen understøtter og danner ramme for børns begejstring og nysgerrighed når de f.eks. finder en vandpyt, blade, kogler et dyr eller spor af dyr osv. Det kan være haletusserne hvis udvikling følges over tid. Disse spor kan videreføres til planlagte aktiviteter hvor vi f.eks. samler blade, insekter etc. og undersøger hvad de kan.

Vi sår frø i potter til hver barn, så det bliver tydeligt hvad der sker med frøet som bliver til en plante. På den måde lærer børnene også at værne om planten og naturen.

Naturen skærper sanserne, og giver plads til at kroppen må bruges, da der er god plads.

Naturen er et oplagt sted for læring for alle børn da læringsmiljøet og målene favner bredt.

Naturen giver i sig selv mulighed for motorisk træning når der klatres i træer og gås på ujævnt underlag, cykles og løbes på løbehjul. I naturen tælles der og der øves kategorier som træer, blade, insekter, etc.

Børnene oplever årstiderne skifter og dermed vejr-fænomener.

5.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i

beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fællesskab er vigtig for at føle sig som en del af en dagpleje. Det kan være det store fællesskab hvor hele børnegruppen er samlet i legestuen og det kan også være det lille fællesskab hvor få børn leger eller er med i planlagte aktiviteter.

Der holdes juleafslutning for forældre og børn hvor de inviteres i spejderhuset til en fælles hyggeligt dag hvor man for snakket med alle.

I dagplejen tegnes og males der både med pensel og med maling og en genstand i en pose. På den måde tilgodeser vi at alle børn kan være med, uanset forudsætning og alder. Der laves mindre figurer og billeder af naturens materialer. Alt sammen med til at udvikle den æstetiske læreproces.

Vi dyrker traditionerne ved at fejre jul, påske og fastelavn. Vi ser på påskelam og klipper i karton og laver påske og julepynt som barnet pynter med, eller får med hjem. I legestuen serveres julefrokost for børnene og der dækkes op med julepynt og der høres julemusik. Dagplejerne får 2 gange om året bøger bragt fra biblioteket. Da dagplejerne bor lang fra de byer hvor der er et bibliotek, kommer bøgerne til dagplejen i stedet. Der er dog i de perioder hvor dagplejeren har få børn, mulighed for selv at køre på biblioteket hvis forældrene giver tilladelse til at dagplejeren kører børnene i egen bil.